

7-1-1974

ปฤษฎณาภาพรังสี

เจสสิยา อียะชน

Follow this and additional works at: <https://digital.car.chula.ac.th/clmjjournal>

Part of the [Medicine and Health Sciences Commons](#)

Recommended Citation

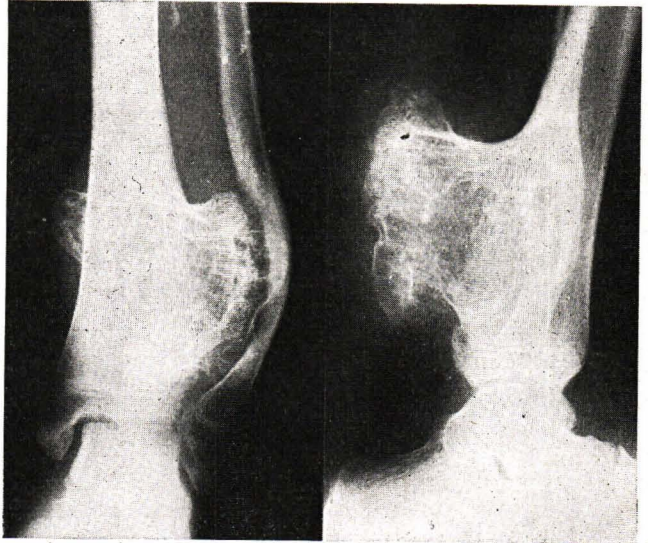
อียะชน, เจสสิยา (1974) "ปฤษฎณาภาพรังสี," *Chulalongkorn Medical Journal*: Vol. 19: Iss. 3, Article 18.
Available at: <https://digital.car.chula.ac.th/clmjjournal/vol19/iss3/18>

This Other is brought to you for free and open access by the Chulalongkorn Journal Online (CUJO) at Chula Digital Collections. It has been accepted for inclusion in Chulalongkorn Medical Journal by an authorized editor of Chula Digital Collections. For more information, please contact ChulaDC@car.chula.ac.th.

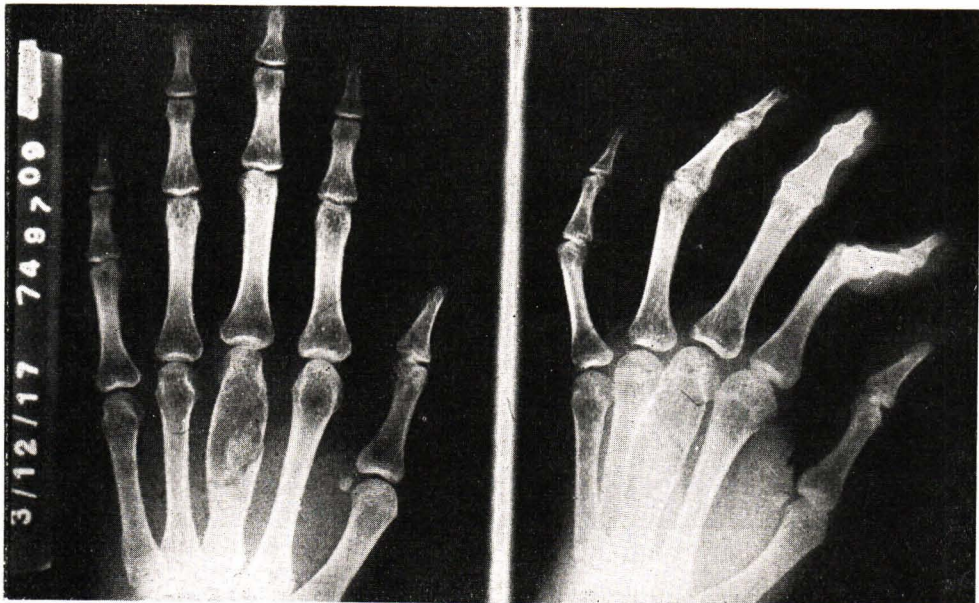
ปฤษฎณาภาพรังสี

ของออกกระดูก

เจเลียว บียะชน*

รูปที่ 7 ผู้ป่วยชายอายุ 17 ปี มีก้อนที่ขาซ้ายโตช้าๆ มาประมาณ 5 ปี ภาพรังสีทำตรงและด้านข้าง พบว่ามีกระดูกงอกเกิดที่ปลายกระดูกแข้งขอบชัดเจน ส่วน cortex ของกระดูกแข็งต่อเนื่องกับกระดูกงอกโดยไม่มีรอยแบ่ง เนื้องอกมั่งโปรงและที่บรังสี ส่วนปลายของกระดูกน่องถูกดันโค้ง

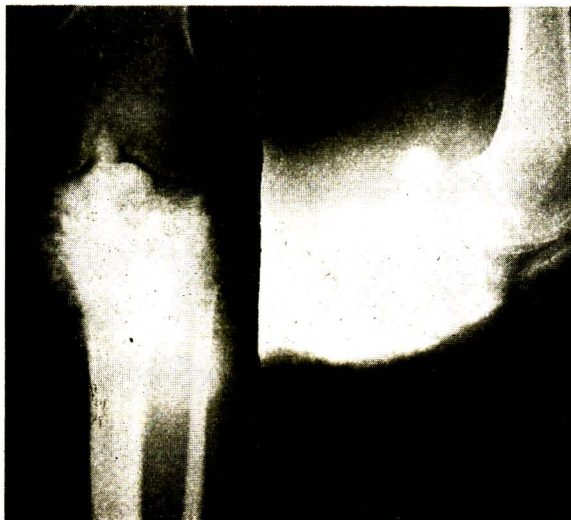
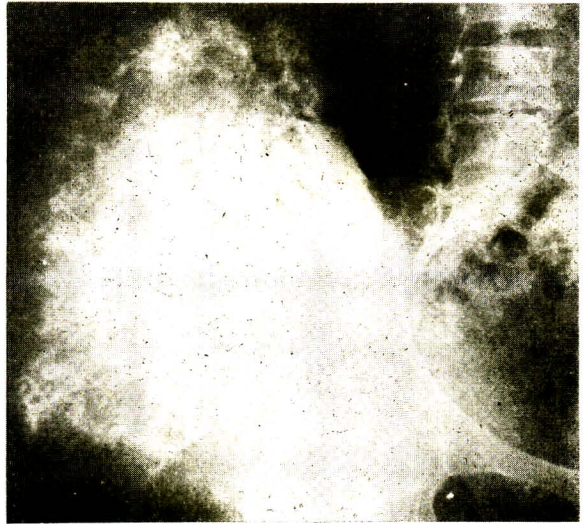
รูปที่ 8 ภาพรังสีมือของผู้ป่วยอายุ 22 ปี พบว่ากระดูกฝ่ามือขั้นที่ 3 ขยายกว้างขึ้น cortex บางลง เนื้อกระดูกมีลักษณะฝ้าและมีหินปูนจับภายในพบมีกระดูกหักด้วย

* แผนกรังสีวิทยา คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปที่ 9 ผู้ป่วยหญิงอายุ 21 ปี มีก้อนที่ข้อมือ ภาพรังสีของข้อมือพบว่ามีการขยายตัวที่ส่วนปลายของกระดูก radius มีลักษณะคล้ายฟองสบู่ ข้อมือเคลื่อนเนื่องจากการทำลายของส่วนปลายสุดของ radius

รูปที่ 10 ผู้ป่วยชายอายุ 42 ปี มีก้อนที่สะโพกขวา 5 ปี โตขึ้นเรื่อยๆ ภาพรังสีทำเอียงของสะโพกพบว่า มีก้อนกระดูกออกก้อนใหญ่ยื่นออกจากกระดูกเชิงกราน ก้อนกระดูกออกมีความโปร่งที่ต่อรังสีไม่สม่ำเสมอ และให้ลักษณะของการมีหินปูนจับในกระดูกอ่อน

รูปที่ 11 ภาพรังสีเข้าขวาของผู้ป่วยหญิงอายุ 26 ปี มีก้อนที่เข้ามา 6 เดือน ภาพรังสีแสดงว่ามีการทำลายที่ส่วนต้นของกระดูกเชิง มีกระดูกเกิดขึ้นใหม่ที่ต่อรังสีมาก และเรียงตัวไม่เป็นระเบียบร่วมด้วย

จงเลือกตอบข้อที่ถูกเพียงข้อเดียว

1. ลักษณะการเปลี่ยนแปลงของภาพรังสีที่ชักนำให้วินิจฉัยว่าเป็นเนื้องอกของกระดูกที่เจริญช้าเพราะมี
 - ก. ปฏิกริยาจากเยื่อหุ้มกระดูก
 - ข. เกิดหินปูนจับ
 - ค. กระดูกส่วนนั้นขยายตัวออก
 - ง. เนื้อกระดูกถูกทำลายมาก

2. ลักษณะปฏิกริยาของเยื่อหุ้มกระดูก (periosteal reaction) ที่แสดงว่าเป็นเนื้องอกของกระดูกชนิดไม่ร้ายแรง (benign tumor) คือ
 - ก. sunburst
 - ข. onion skin
 - ค. irregular-interrupted
 - ง. solid type(Ref. 1 หน้า 6.493, 6.561, 6.563, 6.25, 6.39)

3. ภาพรังสีแสดงเนื้อกระดูกถูกทำลาย และมีขอบเขตของกระดูกไม่ชัดเจน แสดงว่าเป็นเนื้องอกชนิดร้ายแรง (malignant tumor) เสมอไป
 - ก. ถูก
 - ข. ผิด(Ref. 1 หน้า 6.547, 6.593)

4. ส่วนใหญ่เนื้องอกของกระดูกชนิดไม่ร้ายแรงจะมีขอบเขตชัดเจน และเนื้อกระดูกหนา (sclerotic)
 - ก. ถูก
 - ข. ผิด(Ref. 1 หน้า 6.561)

5. จงจับคู่ให้ถูกต้องและได้ความหมายดีที่สุด
 - ก. Enchondroma
 - ข. Osteogenic sarcoma
 - ค. Chondroblastoma
 - ง. Ewing's sarcoma
 - จ. Chondrosarcoma
 - ฉ. Giant cell tumor
 - ช. Exostosis
 - 5.1 เกิดที่ diaphysis
 - 5.2 เกิดที่ epiphysis ก่อนกระดูก growth plate ปิด
 - 5.3 พบมากที่กระดูกนิ้วมือ
 - 5.4 ส่วนใหญ่เกิดที่ epiphysis หลังจากการปิดของ growth plate
 - 5.5 เป็นมะเร็งกระดูกที่พบมากในอายุ 10-25 ปี
 - 5.6 คือ osteochondroma
 - 5.7 พบมากในผู้ป่วยอายุ 30-60 ปี

6. มะเร็งของกระดูก (primary malignant tumor) พบมากที่สุดคือ

- ก. Osteogenic sarcoma
- ข. Chondrosarcoma
- ค. Multiple myeloma
- ง. Ewing's sarcoma

(Ref. 3 หน้า 108)

7. Ewing's tumor เกิดในผู้ป่วยอายุ

- ก. มากกว่า 30 ปี
- ข. น้อยกว่า 15 ปี
- ค. น้อยกว่า 30 ปี
- ง. น้อยกว่า 50 ปี

(Ref. 5 หน้า 108)

จงเลือกตอบข้อที่ถูก มีคำตอบมากกว่าหนึ่งข้อ

8. ลักษณะที่เด่นชัดของ Osteochondroma คือ

- ก. กระดูก cortex & medulla ส่วนที่เป็นเนื้องอกจะต่อเนื่องเข้ากับเนื้อกระดูกปกติโดยไม่มีขอบเขตแบ่งแยกชัดเจน
- ข. มีรอยแบ่งแยกชัดเจนระหว่างส่วนที่ปกติดกับส่วนที่เป็น osteochondroma
- ค. ในภาพรังสีส่วนที่เป็น osteochondroma จะให้ความทึบต่าง ๆ ได้ เช่น โปร่งรังสี (radiolucency) จนถึงทึบรังสีโดยมีหินปูนจับ
- ง. เป็นเนื้องอกของกระดูกชนิดเดียวที่พยาธิแพทย์สามารถแยกจาก chondrosarcoma ได้ง่าย
- จ. ถ้ามี osteochondroma หลายๆ แห่ง อาจเรียกว่า Ollier's disease

(Ref. 1 หน้า 6.512-516 Ref. 2 หน้า 40)

9. ประโยคต่อไปนี้เป็นจริงสำหรับ Enchondroma

- ก. ให้ลักษณะโปร่งรังสี ขอบชัดเจน เกิดมากที่บริเวณ shaft ของกระดูกนิ้ว กระดูกฝ่ามือ ฝ่าเท้า
- ข. อาจทำให้กระดูกส่วนนั้นขยายตัว และให้ลักษณะ "ground-glass" บนภาพรังสี
- ค. ทำให้กระดูกมีความทึบมากขึ้น ขยายตัวออก ขอบชัดเจน และมีหินปูนจับ
- ง. เกิดที่กระดูก tubular เล็กๆ เป็นส่วนใหญ่ แต่อาจเกิดที่กระดูกขนาดใหญ่ มีลักษณะโปร่งรังสี ถ้ามีหินปูนจับด้วยก็จะช่วยในการวินิจฉัย

(Ref. 1 หน้า 6.507-512, Ref. 2 หน้า 29-44)

10. Osteogenic sarcoma มีลักษณะที่พบได้ คือ

- ก. เกิดที่ metaphysis พบมากที่สุดที่ส่วนปลายของกระดูกโคนขา และส่วนต้นของกระดูกแขน
 - ข. เป็นเนื้องอกที่ทำให้กระดูกทึบมากขึ้น หรือโปร่งมากขึ้น หรือปะปนกันทั้งสองอย่างก็ได้
 - ค. มีปฏิกิริยาต่อเยื่อหุ้มกระดูกได้ เช่น sunburst, onion skin หรือปะปนกันหลาย ๆ แบบได้
 - ง. Codman's triangle เป็นลักษณะเฉพาะของเนื้องอกชนิดนี้
 - จ. ถ้าพบในผู้ป่วยอายุน้อย เชื่อว่าเกิดจากการเปลี่ยนแปลงมาจากโรคชนิดอื่น ๆ เช่น Payer's disease
- (Ref. 1 หน้า 6.555-6.566)

11. Giant cell tumor ของกระดูก คือ

- ก. โรคที่พบบ่อยในผู้ป่วยอายุน้อยกว่า 20 ปี
 - ข. เนื้องอกของกระดูกที่พบบ่อยที่ส่วนปลายของกระดูกโคนขา ส่วนต้นของกระดูกแขนและส่วนปลายของกระดูกแขน
 - ค. เนื้องอกของกระดูกที่พบภายหลังที่ growth plate ได้ปิดแล้ว มีลักษณะคล้ายฟองสบู่บนภาพรังสี
 - ง. เนื้องอกที่ทำลายกระดูก และทำให้โปร่งต่อรังสี (radiolucent) มีลักษณะคล้ายฟองสบู่ ไม่ทำให้เกิดปฏิกิริยาจากเยื่อหุ้มกระดูก
 - จ. พบที่ส่วนกลางของกระดูกแขนขา ทำให้มีปฏิกิริยาจากเยื่อหุ้มกระดูกมาก
- (Ref. 2 หน้า 135-163)

12. Chondrosarcoma คือ

- ก. เนื้องอกของกระดูกซึ่งส่วนใหญ่เกิดในผู้ป่วยอายุมากกว่า 40 ปี ที่กระดูกเชิงกราน กระดูกสันหลัง และส่วนปลายของกระดูกแขน และกระดูกโคนขา
 - ข. เนื้องอกที่อาจเกิดจากเนื้องอกที่มีอยู่ก่อนแล้ว เช่น exostosis และ enchondroma
 - ค. เป็นเนื้องอกที่มีการทำลายกระดูกมาก และเกิดมากที่กระดูกสันหลังในผู้ป่วยอายุน้อย
 - ง. เนื้องอกที่เกิดที่บริเวณ cortex ของกระดูกทำให้มีการทำลาย และมีปฏิกิริยาจากเยื่อหุ้มกระดูกมาก
 - จ. เนื้องอกที่มีการทำลายกระดูกมาก พบมากที่กระดูกเล็กของมือ และเท้าทำให้มีการขยายตัวของกระดูกได้มาก
- (Ref. 1 หน้า 6.572-6.582)

13. ท่านให้การวินิจฉัยว่า

- ผู้ป่วยรายที่ 7 เป็น
- ผู้ป่วยรายที่ 8 เป็น
- ผู้ป่วยรายที่ 9 เป็น
- ผู้ป่วยรายที่ 10 เป็น
- ผู้ป่วยรายที่ 11 เป็น

เฉลย

1 ก	6 ก
2 ง	7 ก
3 ข	8 ก, ก
4 ก	9 ก, ข, ง
5 ก-5.3	10 ก, ข, ก, จ
ข-5.5	11 ข, ก, ง
ก-5.2	12 ก, ข
ง-5.1	13 Exostosis
จ-5.7	Enchondroma
ฉ-5.4	Giant cell tumor
ช-5.6	Chondrosarcoma
	Osteogenic sarcoma

เอกสารอ้างอิง

- Ackerman LV, Spjut HJ: Tumors of bone and cartilage, fase 4. Washington, Armed Forces Institute of Pathology, 1962
- Aegerter EE, Kirkpatrick JA Jr: Orthopedic diseases. 3th edition. Philadelphia, W.B. Saunders, 1968
- Ediken J, Hodes C: Disease of bones (in) Golden's diagnostic roentgenology edited by LL Robbins. Baltimore, The William & Wilking, 1967
- Goodman FG, Schoedinger GR: Questions and answers in orthopaedics. Saint Louis, The C.V. Mosby, 1971
- Lidrenstein L: Bone tumors. Saint Louis, The C.V. Mosby, 1922
- Lodwick GS: A systemic approach to the roentgen diagnosis of bone tumors. In tumors of bone and soft tissue. Chicago, Year Book Medical Publishers, 1965, pp. 49-68